

Musiklæsning

Hvordan børn og voksnes musikalitet danner klangbund for en stemt

Af: Sofie Holm
Egense
Lektor, VIA
University College

I stafetten mellem medarbejdere ved læreruddannelsen ses der denne gang nærmere på genren stemt musiklæsning. Der skabes i et samspil mellem litteratur og musikalitet, hvor børns og voksnes musikalitet danner klangbund for en stemt læsning af børnelitteratur om musik.

Jeg har for nylig fået øjnene (og ørene) op for børnelitteratur om musik, særligt målrettet børnelitteraturens lidt yngre publikum i dagtilbud og indskoling.

Denne artikel folder begrebet musiklæsning ud og perspektiverer til skolebibliotekernes potentialer ift. stemte musiklæsningsoplevelser.

Jeg starter i min egen praksis som musikunderviser på pædagoguddannelsen.

Litteratur på pædagoguddannelsen

Det er ikke ofte, at børnelitteratur optræder i musikundervisningen på pædagoguddan-

nelsen. Her har vi fokus på mødet med musikpædagogisk teori og de mange forskellige måder hvorpå musikken synges, danses, spilles, sanses hos børn og voksne. Ligeledes hvordan den i et pædagogisk og didaktisk perspektiv kan faciliteres, understøttes, udvikles, etc. gennem samspil og relationer i mangfoldige pædagogiske miljøer.

At læse bøger om musik, musikkens verden, kulturelle koder, normer og symboler, m.m. kan åbne for en langsommere sansning, oplevelse og samtale om et fænomen, der er flygtigt og som kan opleves som ordløs.

Musik kan i dette perspektiv læses i mere end én forstand. Den kan læses når man læser noder, og den kan læses når man læser om og mærker den gennem litteratur.

Jeg kalder sidstnævnte for stemt musiklæsning.

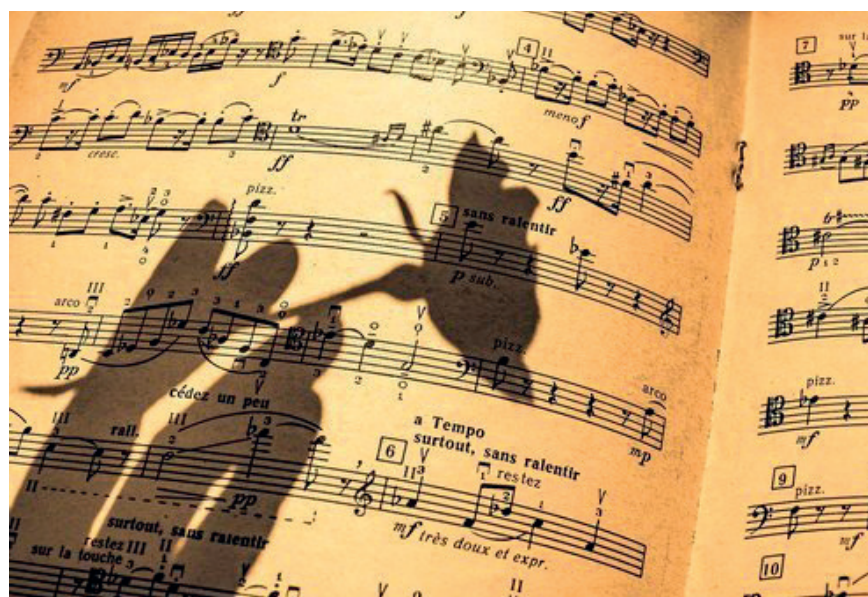
Til at definere stemt musiklæsning låner jeg K. E. Løgstrups stemthedsbegreb, der beskriver den åbne, sansende indstilling et menneske kan være i, f.eks. i mødet med litteratur og musik.

Jeg låner ligeledes det bio-psyko-sociale musikalitetsbegreb som findes i musikpsykologisk, -sociologisk, -antropologisk forskning inden for de seneste fem årtier. Her forstås musikalitet som en medfødt kapacitet hos alle mennesker, som udvikles og udfoldes i sociale samspil i en kulturel kontekst.

En lille mus åbner døren

Musikaliteten bliver den klangbund, hvorfra vi sanser musikken gennem litteraturen. Den stemte musiklæsning skabes i et samspil

At læse bøger om musik, musikkens verden, kulturelle koder, normer og symboler, m.m. kan åbne for en langsommere sansning, oplevelse og samtale om et fænomen, der er flygtigt og som kan opleves som ordløs.

ens perspektiv

et læsning af børnelitteratur om musik

mellem litteratur og musikalitet. Disse parametre kan enten hæmme eller fremme den stemte musiklæsning.

Værker som f.eks. Anja Grams bog *Den lille mus og symfoniorkestret* åbner for en stemt musiklæsning.

Bogen forsøger at indfange både de sansende og reflekterende perspektiver af musikoplevelsen ved at udfolde forfatterens barndomsfantasi om en mus, der mens musikken spiller, kastes rundt mellem instrumenterne i symfoniorkestret. Samtidig præsenteres fakta om orkestret, dirigenten, m.m.

Bogens første del er en ordløs illustration af musens rejse gennem symfoniorkestret. Gennem illustrationerne præsenteres læseren for kulturen i og omkring et orkester, idet illustrationerne viser musikere i den traditionelle påklædning, instrumenter i de velkendte dybbrune og gyldne, skinnende farver, dirigenten med sin dirigentstok og de lidt slidte noder fyldt med blyantsnoter.

Samtidig skaber illustrationerne et sanseligt billede af musikken ved at vise luftstrømme fra fagotterne, bevægelserne i de lodne hoveder på køllerne, der slås mod pauken, musen der ser på orkestret i forskellige perspektiver, m.m.

Når bogen læses, kan læseren, individuelt eller sammen med andre, dvæle ved de sanseoplevelser billederne udtrykker.

Musiklæsning er fælleslæsning

Stemt musiklæsning for børn i dagtilbud og indskoling starter som fælleslæsning sammen med en voksen. Den voksne spiller en afgørende rolle og vedkommende må træk-

ke på sin egen musikalitet og erfaringer med musik, når musikken gøres sanselig gennem oplæsningen.

Den voksne kan sammen med børnene gå undersøgende til læsningen af f.eks. *Den lille mus og symfoniorkestret* og udforske hvordan det mon lyder når musen blæses højt op i luften af fagotten og når den glider ned af strengene på en cello.

Tempo, dynamik og klang er nogle af de musikalske elementer som kan inddrages i den stemte musiklæsning.

Stemt musiklæsning eksisterer i en kontekst, der kan have indflydelse på den voksnes mod på at kaste sig ud i musiklæsning og på den musikalitetsforståelse litteraturen formidler.

Jeg trækker på den norske musikforsker Nora Bilalovic Kulsets begreber specialiseret versus normativ musikalitet, der beskriver to kulturelt, eller diskursivt, indlejrede for-

Værker som Anja Grams bog Den lille mus og symfoniorkestret åbner for en stemt musiklæsning. Bogen forsøger at indfange både de sansende og reflekterende perspektiver af musikoplevelsen ved at udfolde forfatterens barndomsfantasi.

